

Syczewski, Tadeusz

"Zwyczaje, obrzędy i tradycje w Polsce",
Barbara Ogrodowska, Warszawa 2000 :
[recenzja]

Studia Teologiczne 21, 468-469

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mo podejmowanych prób dekonstrukcji, kryminologia na nowo stała się widoczna, rozwinęły się jej nowe dziedziny. Obecnie oferuje się nam duży wybór publikacji kryminologicznych. Niektóre prace wykraczają poza kryminologię, inne artykułują potrzebę wielkiej odnowy kryminologii i wytyczenia nowych jej granic. Podjęta próba dekonstrukcji kryminologii, zaowocowała jej rekonstrukcją.

Moim zdaniem dla teologów, zwłaszcza tych uprawiających teologię moralną czy pastoralną, szczególnie pożyteczne mogą okazać się następujące artykuły (rozdziały):

- Adolphe Quetelet, *Of the development of the propensity to crime* (O rozwoju skłonności do przestępstwa), s. 14-28;
- Willem Bongers, *Criminality and economic conditions* (Przestępczość i warunki ekonomiczne), s. 40-46;
- Simon Field, *Crime and consumption* (Przestępstwo i konsumpcja), s. 115-120;
- Jack Katz, *Seductions and repulsions of crime* (Pokusy i odraza do przestępstwa), s. 145-159.

Ks. Waldemar Woźniak, UKSW

Barbara Ogrodowska, *Zwyczaje, obrzędy i tradycje w Polsce, Mały słownik*, Warszawa 2000, ss. 311.

Książka pt.: „Zwyczaje, obrzędy i tradycje w Polsce” autorstwa p. Barbary Ogrodowskiej została wydana w 2000 roku przez wydawnictwo „Verbinum”. Pani B. Ogrodowska jest etnografem, starszym kustoszem w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie, jest także autorką wielu bardzo interesujących artykułów specjalistycznych z zakresu muzealnictwa, obrzędowości, jak i plastyki obrzędowej, licznych scenariuszy wystaw muzealnych, przewodników i dobrze opracowanych katalogów. Jest ona także autorką wielu ciekawych książek dotyczących zwyczajów, obrzędów i tradycji w Polsce, m.in. „Wigilia polska”, „Radujcie się, weselcie – o polskich zwyczajach i obrzędach wielkanocnych”, „Święta polskie – tradycja i obyczaj”, „Kraęły stół” oraz „Boże Narodzenie w tradycji polskiej”.

Książka „Zwyczaje, obrzędy i tradycje w Polsce”, *Mały słownik* ukazuje w sposób bardzo ciekawy i prosty zjawiska dotyczące zwyczajów, obrzędów i tradycji występujących w całym roku kościelnym. Autorka przede wszystkim podkreśla w tej pozycji tradycje świąteczne, ponieważ one decydują o specyfice oraz odrębności kultury pol-

skiej. Dotychczas nie było takiego opracowania, które pozwoliłoby uzyskać podstawowe i fachowe informacje na temat m. in. pochodzenia pisanek wielkanocnych, opłatka, choinki, baranka wielkanocnego, symboli poszczególnych okresów. Autorka także wyjaśnia pochodzenie i wielkie znaczenie w kulturze polskiej świętych wieczorów, szczerbaków, wigilii i symboli związanych z Adwentem Bożym Narodzeniem i Wielkim Postem. Dużo miejsca poświęca także zwyczajom i obrzędowi pogrzebowym. Można tutaj znaleźć także informacje na temat zespołów kolędniczych, występujących na terenie Polski.

Słownik ten zawiera ponad 360 haseł ułożonych alfabetycznie. W książce tej można wyróżnić cztery grupy haseł:

W grupie pierwszej zawierają się pojęcia ogólne oraz zjawiska przyrodnicze, praktyki i akcesoria magiczne, religijne, mające związek z tradycyjnymi obrzędami i obyczajami związanymi z kulturą polską, jak również wybrane postacie z folkloru polskiego.

W grupie drugiej znajdują święci patronowie związani z rokiem kościelnym, z historią i tradycją polską, zwłaszcza ludową.

W grupie trzeciej są zwyczaje i obrzędy związane z cyklem życia człowieka od chwili jego narodzin aż do pogrzebu włącznie.

W grupie czwartej mieszczą się zwyczaje i obrzędy związane z ludowymi zajęciami i gospodarskimi tradycjami, towarzyskie zabawy, wierzenia i wróżby związane z poszczególnymi okresami roku liturgicznego oraz pokarmy obrzędowe.

Hasła zawarte w tym słowniku są opracowane prostym i zrozumiałym językiem. Mogą być impulsem dla wielu czytelników zainteresowanych tą problematyką do sięgnięcia po inne specjalistyczne, bardziej szczegółowe opracowania w tej dziedzinie.

Jest to z pewnością pozycja przeznaczona dla nauczycieli i studentów różnych szkół i specjalizacji. Przede wszystkim mogą z niej korzystać studenci etnografii, etnologii i teologii. Jest to także cenna książka dla duszpasterzy i katechetów. Winna się ona znaleźć w bibliotekach szkolnych, parafialnych, w gminnych ośrodkach kultury, w muzeach, zwłaszcza w działach etnografii oraz archiwach itp.

Na końcu tego słownika jest bardzo bogaty wykaz bibliografii dotyczącej przede wszystkim zwyczajów, obrzędów i tradycji w Polsce.

Z pewnością pozycja ta jest wielkim wkładem w kulturę ludową naszej ojczyzny i może przyczynić się do spopularyzowania wśród społeczeństwa wybranych zwyczajów, obrzędów i tradycji w Polsce, które w obecnych czasach w ogromnej większości są już niestety nie znane.

Ks. Tadeusz Syczewski